

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни
“НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА/ПЛЕНЕРНА ПРАКТИКА”

підготовки бакалавра
освітньої програми 023 образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація

Луцьк – 2021

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	02 – культура і мистецтво	Професійна підготовка
Кількість годин /кредитів	023 - образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Рік навчання 1;2
180/6		Семестр 2;4
ІНДЗ немає	бакалавр	Лекції
		Практичні
		Лабораторні
		Індивідуальні
		Самостійна робота 176
		Консультації 4
		Форма контролю: залік –
Мова навчання	українська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові **Берlach Олександр Павлович**

Науковий ступінь **к. арх.**

Вчене звання **доцент**

Посада **доцент**

Контактна інформація: тел. **0508605951**, ел. адреса: sasha.berlach@gmail.com

Дні занять (<https://eenu.edu.ua/uk/structure/faculties-and-institutes/fakultet-kulturi-i-mistectv-0?>)

III. Опис дисципліни

Анотація курсу. Навчальна практика «Пленерна практика» є продовженням процесу академічного вивчення живопису, малюнку, кольорознавства та композиції.

У системі професійної підготовки особливе місце відводиться пленеру – навчальній практиці. Пленерна практика сприяє становленню у студентів специфічного досвіду позааудиторної образотворчої діяльності, розвитку оперативного художньо-образного мислення і бачення, генералізації та інтеграції теоретичних образотворчих знань, удосконаленню технологічних

умінь і навичок роботою з фарбою, об'ємом, простором і колоритом при сонячному освітленні, реалізації міжпредметних зв'язків у навчанні рисунку, живопису, кольорознавству та композиції. В умовах пленеру у майбутніх художників формується уявлення про природну основу колориту, закладається основи колірного розуміння великих форм (поверхня землі та простір неба), відбувається розширення фокусу поля зору, що сприяє переходу до роботи на великому форматі. Тільки працюючи на пленері, студенти отримують можливість спостерігати і відтворювати рефлекси від неба на кронах дерев, ланах, будівлях, тваринах, постатях людей та ін. Таким чином закладається міцний фундамент для розвитку творчих здібностей, який ґрунтується на нерозривному зв'язку процесів освоєння реальної діяльності та набуття професійних навичок в пленерному живописі.

База практики. Місце проходження практики визначає кафедра образотворчого мистецтва спільно з відділом практик ВНУ імені Лесі Українки відповідно до основних вимог підготовки фахівців - історично-культурний заповідник «Старе місто» - Луцьк, Центральний парк імені Лесі Українки, живописні куточки річки Стир, тощо.

Організація практики.

Організація практики покликана сприяти активному розвитку художніх здібностей майбутніх фахівців образотворчого мистецтва. Таким чином, протягом пленерної практики студенти отримують можливість ефективного вдосконалення своєї фахової майстерності в опануванні різних художніх технік і матеріалів, розширенні свого художньо-творчого досвіду в сфері малюнку, живопису та композиції. Завдяки пленерній практиці обов'язковий мінімум програмних завдань з цих дисциплін доповнюється короткотривалими начерками, замальовками та етюдами пейзажів, натюрмортів, пам'яток історії та культури, архітектурних споруд, портретів людини в пейзажному середовищі. Цим визначається евристична цінність пленерної практики як обов'язкової ланки в формуванні професійної компетентності майбутнього фахівця з образотворчого мистецтва на основі цілеспрямованого розвитку його художнього бачення, розширення горизонтів художньо-творчої праці від простого копіювання окремих об'єктів до побудови цілісної колористичної системи живописного полотна.

Права і обов'язки керівника практики:

- розробляє план навчальної практики студентів; спільно з дирекцією визначає бази практики, контролює їхню підготовленість перед початком практики;
- за місяць до початку пленерної практики здійснює розподіл студентів;
- спільно з дирекцією проводить настановчу та заключну конференції та виставки матеріалів пленерної практики;

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед початком практики: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, надання студентам-практикантам необхідних документів (робочої програми практики, календарного плану, індивідуального завдання, методичних рекомендацій тощо);
- повідомляє студентам про систему звітності з практики, прийняту кафедрою;
- у складі комісії приймає заліки з практики;
- подає завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо її поліпшення та відомість про підсумки практики студентів.

Обов'язки студентів-практикантів.

Студент виконує всі види робіт, передбачених методичним керівництвом, старанно готується до розумінні ними особливостей пленерного живопису, чіткому визначенні цілей самостійної навчально-творчої роботи. Практикант чітко дотримується внутрішнього режиму ВНЗ, розпоряджень адміністрації та керівників практики. При порушеннях дисципліни студент усувається від подальшого проходження практики.

Цей курс використовуватиме поєднання консультацій і самостійної роботи.

1. Пререквізити :

Пленерна практика є логічним продовженням професійних дисциплін таких як «рисунок», «живопис».

2. Постреквізити :

Навчальна практика/ пленерна стане підґрунтям для засвоєння таких курсів «теорія кольору», «монументальний живопис», «декоративно-прикладне мистецтво».

Мета навчальної / пленерної практики полягає в активному розвитку художніх здібностей студентів на основі закріплення та розширення теоретичних і методичних знань з професійних дисциплін та вироблення умінь створювати візуальне зображення на відкритому повітрі.

Завдання навчальної творчої (пленер) практики:

- формування у студентів художньо-образної просторової орієнтації та здатності зображувати натуру у великомасштабному панорамному просторі на двовимірній площині формату;
- вдосконалення професійних умінь і навичок цілісного сприймання натури в умовах пленеру та передачі засобами живопису кольорових співвідношень;
- розвиток творчої уяви, художньо-образної фантазії;
- розширення естетичного та образотворчого досвіду майбутніх фахівців;
- накопичення художнього матеріалу для їх подальшої художньо-композиційної та навчальної діяльності,
- активізація самостійної навчально-творчої діяльності студентів.

4. Результати навчання(компетентності) :

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову;
- розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи (принципи біоетики);
  - здатність до критики й самокритики;
  - креативність, здатність до системного мислення;
  - адаптивність і комунікабельність;
  - наполегливість у досягненні мети;
  - турбота про якість виконуваної роботи.
- здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого мистецтва.
- набуття навичок використання теоретичних знань у практичній діяльності;
- здатність планувати, організовувати і керувати роботою на пленері;
- планувати і реалізувати різні форми науково-дослідницької та виховної роботи;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність).

5. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабораторна роб.	Сам. роб.	Конс	*Форма контролю/ Бали
Модуль 1.Змістовий модуль 1.Організаційний етап навчальної / пленерної практики						
<u>Тема 1.</u> Участь у настановчій конференції	4			4		ДС
<u>Тема2.</u> Ознайомлення з програмою, завданнями, формами звітності з практики.	4			4		ДС
Тема 3. Розробка індивідуального плану проходження практики	8			8		ДС
Тема 4. Робота з	10			10		ІРС-4

натури.						
Модуль 1. Змістовий модуль 2. Етап активної практики.						
Тема 5. Короткочасні етюди нескладних мотивів пейзажу (земля, ліс, небо; берег, вода і небо і т. д.) при різному освітленні.	8			8		IPC-4
Тема 6. Короткочасні етюди одного і того ж пейзажу при різному колірному стані світлоповітряного середовища.	8			8		IPC-4
Тема 7. Етюди та замальовки деталей рельєфу природного походження (обриви, яри, скали, осипи, балки, перевали, долини, ущелини, скати річкових чи морських берегів).	8			8		IPC-4
Тема 8. Етюди та начерки фрагментів пейзажу з відображенням у воді.	8			8		IPC-4
Тема 9. Етюди архітектурного пейзажу.	8			8		IPC-4
Тема 10. Етюд панорамного архітектурного мотиву зі складним рельєфом	8			8		IPC-8

місцевості, з контрастними просторовими планами. Начерки з різних точок зору для композиції етюд.						
Модуль 1. Змістовий модуль 3. Заключний етап виробничої практики / музейно-реставраційної						
Тема 11. Підготовка виставки-перегляду робіт.	7			6	1	IPC-4
Тема 12. Підготовка до захисту та захист пленерних робіт про проходження практики.	9			8	1	IPC-4
Разом за модулем 1	90			88	2	40
Види підсумкових робіт						Бал
Модуль 1. МКР. Якість виконаних робіт представлених на виставці-перегляді МКР. Захист навчальної практики/ пленерної практики						30 30
ІНДЗ						немає
Інше (вказати)						
Всього годин/балів	90			88	2	100

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабораторна роб.	Сам. роб.	Конс	*Форма контролю/Бали
Модуль 2.Змістовий модуль 1.Організаційний етап навчальної / пленерної практики						
<u>Тема 1.</u> Участь у	4			4		ДС

настановчій конференції						
<u>Тема2.</u> Ознайомлення з програмою, завданнями, формами звітності з практики.	4			4		ДС
Тема 3. Розробка індивідуального плану проходження практики	9			8	1	ДС
Тема 4. Робота з натури.	10			10		ІРС-4
Модуль 2. Змістовий модуль 2. Етап активної практики.						
Тема 5. Натюрморт з елементами пейзажу (тло); -з елементами архітектури; - з елементами деталей інтер'єру.	8			8		ІРС-4
Тема 6. Пейзаж на стан природи: -(начерки, замальовки, довготривалий малюнок); -живопис (етюди – гризайль, швидкі начерки (5-15 хвилин); -короткотривалі етюди (декілька годин); - довготривалі етюди	8			8		ІРС-4
Тема7. Пейзаж з елементами архітектури;	8			8		ІРС-4

-в умовах похмурого дня, ранкового та вечірнього освітлення; -творчі завдання.						
Тема 8. Пейзаж з постатями людей.	8			8		IPC-4
Тема 9. Етюди з натури домашніх тварин на фоні нескладних фрагментів пейзажу. Начерки пташок, звірів у різному русі та ракурсах. Серія із короткочасних етюдів та начерків.	8			8		IPC-4
Тема 10. Короткочасні етюди тварин та птахів (в зоопарку, на фермі чи пасовищі і т. д.). Серія із етюдів та начерків.	8			8		IPC-8
Модуль 2. Змістовий модуль 3. Заключний етап виробничої практики / музейно-реставраційної						
Тема 11. Підготовка виставки-перегляду робіт.	7			6	1	IPC-4
Тема 12. Підготовка до захисту та захист пленерних робіт про проходження практики.	8			8		IPC-4
Разом за модулем 2	90			88	2	40

							Бал	
Види підсумкових робіт								
Модуль 2.								
МКР. Якість виконаних робіт представлених на виставці-перегляді							30	
МКР. Захист виробничої практики/музейно-реставраційної							30	
ІНДЗ							немає	
Інше (вказати)								
Всього	годин/балів	за	180			176	4	100
модулями								

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна та творча робота студентів подана в методичних матеріалах до курсу.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Навчальна практика/плернерна відбувається на території м. Луцька 9архітектурний заповідник «Старе місто» та Парк культури та відпочинку імені Лесі Українки, живописні куточки річки Стир тощо.

Відвідування студентом практики є обов’язковим компонентом оцінювання. Студенти зобов’язані заздалегідь повідомляти викладача та керівника про відсутність на занятті. Якщо програма практики не виконана студентом з поважної причини, то навчальним закладом надається можливість студенту проходження практики повторно у пізніший термін (в межах графіку навчального процесу).

Політика щодо академічної доброчесності. Списування чужих ідей у процесі формування проектів заборонено (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пленерні роботи (етюди), які виконуватимуться з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Будь-які перескладання відбуваються лише з дозволу деканату.

V. Підсумковий контроль

Формою семестрового контролю з дисципліни «Навчальна практика/плернерна практика» є залік в 2 та 4 семестрах. Якщо студент успішно виконав усі запропоновані програмою завдання, він виходить на захист звіту з

практики.

Захист відбувається перед комісією.

Залікова оцінка визначається за результатами захисту у формі виставки – перегляду пленерних робіт.

Підсумкова оцінка за вивчення курсу розраховується наступним чином:

Види оцінювання	бал
Оцінка керівника практики за виконання програми практики	40
Якість звіту (пленерних робіт) про проходження пленерної практики	30
Захист звіту(організація виставки – перегляду) про проходження навчальної практики / пленерної практики	30

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

ПОТОЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за 100 бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
90-100	“Відмінно” – Студент опрацював весь курс згідно з програмою, оперує основними поняттями та вміє їх застосовувати на практиці, здобув компетенції, знання та вміння, розв’язує завдання високого рівня складності
82-89	“Дуже добре” – Студент опрацював весь курс згідно з програмою, оперує основними поняттями, може застосувати більшість положень на практиці, здобув компетенції, знання та вміння, розв’язує завдання високого рівня складності з незначними помилками
	“добре” – Студент опанував 80–90% курсу згідно з програмою,

75 - 81	оперує більшістю основних понять та може їх застосувати на практиці, здобув окремі компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання середнього рівня складності
67 -74	<i>«задовільно»</i> - Студент опанував 60–70% курсу згідно з програмою, оперує деякими основними поняттями та може їх застосувати на практиці, здобув окремі компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання середнього рівня складності з незначними помилками
60 - 66	Студент опанував 60% курсу згідно з програмою, оперує деякими основними поняттями та може їх застосувати на практиці, здобув окремі компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання середнього рівня складності з допомогою викладача
1 – 59	Студент опанував 60% курсу згідно з програмою, оперує деякими основними поняттями та може їх застосувати на практиці, здобув окремі компетенції, знання та вміння, може розв'язати завдання середнього рівня складності лише з допомогою викладача

VII. ЛІТЕРАТУРА

1. Акварель. Советы начинающим. // Под. Ред. Н.Платонова, В.Ларионов. – М., 1991.,- 32 с.
2. Алексеев Ю.В. Основания и грунты для станковой живописи. Иллюстрированный справочник для художников. – М., 2010., - 76 с.
3. Алексеева В.В. Что такое искусство. М., 1991., -236 с.
4. Английские художники от Хогарта до Тернера / Авт. – сост. И. Кузнецова. – Л., 1966.
5. Антонович Є.А., Шпільчак В.А. Малюнок і живопис. Методичні рекомендації. К., 1990. – 105 с.
6. Баранчук И. Живопись от А до Я. М., 2003., - 79 с.
7. Баталіні Т. Техніка живописи. Акрилові фарби. Основні характеристики і застосування. М., 2004., - 54 с.
8. Беда Г.В. Живопись. М., 1986. – 214 с.
9. Беда Г.В. Основы изобразительной грамоты. М., 1981. – 207 с.
10. Билецкий П. Украинская портретная живопись XVIII в.в. Л., 1981.,- 113 с.
11. Білецький П.О. Мова образотворчих мистецтв. К.: Радянська школа, 1973., - 84 с.
12. Винер А.В. Как пользоваться акварелью и гуашью. М, 1951.
13. Винер А.В. Материалы живописи . М., 1954.

- 14.Гаррисон Х. Рисунок и живопись. Материалы. Техника. Методы. – М., 2010., - 252 с.
- 15.Горбенко А.А. Акварельная живопись для архитекторов . К.: Будівельник, 1991., - 142 с.
- 16.Гренгберг Ю.И. Технология станковой живописи. – М., 1982. – 320 с.
- 17.Гренгберг Ю.И. Технология, исследование и хранение произведений станковой и нестанковой живописи. М., 1987. – 307 с.
- 18.Денбновецька В. Особливості викладання живопису на графічному факультеті. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці.- Вип. 9. – К., 2002., - С. 103-107.
- 19.Долгополов И. Мастера и шедевры. М., 1986.
- 20.Елисеев М.А. Материалы, оборудование, техника живописи и графики. М.: Астрель, 2004., - 231 с.
- 21.Жердзицкий В.Е. Живопись. Техника и технология. – Харьков, 2006. – С. 325.
22. Жердзицкий В.Е. Смолы и лаки . Дизайн-освіта – 2004: теорія, практика та перспективи розвитку. – Х., 2004. – С. 95.
- 23.Жердзицкий В.Е. Темпера. Дизайн-освіта – 2004: теорія, практика та перспективи розвитку. – Харків, 2004. – 47 с.
- 24.Жердзицкий В.Е. Технология, способы и приёмы в создании произведений станковой живописи. Вісник Харківського художньо-промислового інституту. – Харків., 2000. - № 3. – 107 с.
- 25.Жердзіцький В.Е. Ахроматичні і хроматичні кольори. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтва. – Х., 2005.
- 26.Жолтовський П.М. Художнє життя на Україні в XVI-XVIII ст. К.: Наукова думка, 1983., - 157 с.
- 27.Зайцев А.С. Наука о цвете и живописи . – М.: Искусство, 1986 – 158 с.